

**Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

МАТЕРІАЛИ І ТЕЗИ

Т. 1

**XI Міжнародної науково-практичної конференції
молодих учених та студентів
24-25 жовтня 2025 року, Одеса**

MUSIC AND CHOREOGRAPHY EDUCATION IN THE CONTEXT OF SOCIETY'S CULTURAL DEVELOPMENT

A collection of scientific works based on the materials of the XI International Scientific and Practical Conference of Young Scientists and Students, Odesa, 2025

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»**

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези XI Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(24-25 жовтня 2025 р.)**

1 том

ОДЕСА 2025

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

**Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку
суспільства.** Матеріали і тези XI Міжнародної конференції молодих учених
та студентів (Одеса 24-25 жовтня 2025 р.). — Т.1. — Одеса: ПНПУ імені
К. Д. Ушинського, 2025. — 237 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського». Протокол № 6 від 27.11.2025 р.

Рецензенти:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор,
завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик
навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Білова Наталія Костянтинівна, кандидат педагогічних наук, професор,
професор кафедри теоретичної, музично-інструментальної та вокальної
підготовки, Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції.

Технічний редактор Ірина ЛЕВИЦЬКА

Ірина ЛЕВИЦЬКА,

кандидат педагогічних наук, доцент,
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»

Лю ЯН,

здобувачка другого (магістерського)
рівня вищої освіти,
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»

ІНТЕРПРЕТАЦІЙНІ АСПЕКТИ РОМАНТИЧНОГО LIED: ВЗАЄМОДІЯ ТЕХНІКИ Й ВИРАЗНОСТІ

Анотація. Статтю присвячено дослідженню жанру романтичного Lied, як феномену камерно-вокальної музики XIX століття, у якому поєднано поетичне слово й музичне висловлення в єдиній інтонаційно-смісловій системі. Розглянуто особливості співтворчості композитора й поета, роль фортепіано як драматургічного партнера вокальної лінії. Автором проаналізовано інтерпретаційні аспекти творчості Ф. Шуберта, Р. Шумана, Й. Брамса та Г. Вольфа, які визначили художні орієнтири жанру. Наголошено на необхідності глибокої емоційної залученості, технічної досконалості й чутливості до слова у виконавському трактуванні Lied. Зроблено висновок про Lied, як синтетичну форму романтичного мислення, де музика і поезія зливаються у єдиний художній організм.

Ключові слова: романтичний Lied, камерно-вокальна музика, поетичний текст, музичний супровід, фортепіанна партія, інтерпретація.

Романтичний Lied є однією з найхарактерніших форм камерної вокальної музики XIX століття, що поєднує поетичне слово і музичне висловлення в єдиній інтонаційно-смісловій системі. Його сутність полягає не лише у взаємодії двох мистецтв – літератури та музики, а й у створенні нового типу художнього синтезу, в якому поетичний образ розкривається через звукову метафорику.

Слід зазначити, що у цьому жанрі визначне місце займає слово. Так, композитор спирається на літературне першоджерело, проте музика, накладаючись на поетичний текст, змінює його емоційне забарвлення, надаючи, тим самим, нових сенсів. Як наголошує Л. Ніколаєва (Ніколаєва, 2006, с. 256), фортепіанна партія у Lied виконує не супровідну, а співтворчу функцію, стаючи рівноправним партнером вокальної лінії. Саме у цьому полягає головна відмінність Lied від традиційної пісні: фортепіано не ілюструє слово, а розкриває його підтекст, поглиблюючи внутрішню драматургію.

Важливо наголосити, що інтерпретація Lied вимагає від виконавця не лише чутливості до слова, а й високої технічної майстерності, розвиненої дикції. Виконавець має вміти відтворювати зміст поезії не лише інтонаційно, але й через психологічну напругу звуку, темброву пластику, зміни динаміки. Вокальна мова Lied – це своєрідна інтонаційна мікродрама, де кожен звук несе емоційне навантаження.

Вихідним пунктом становлення романтичного Lied є творчість Франца Шуберта. Його пісня «Морська тиша» на вірші Й. Гете (1815) демонструє приклад органічного злиття лаконізму й глибокої драматичності. Композитор передає стан застиглого спокою моря через повтор акордів, енгармонічні зміни та мінорний квартсекстакорд, який супроводжує слово «Todesstille» («мертва тиша»). Цей засіб, на думку Р. Тіммерса (Timmers, 2007), створює ефект напруженого очікування, що межує з передчуттям бурі.

Пісня «До місяця» (1815) відзначається хоральною фактурою, плавністю мелодії й особливою чистотою інтонації. У третій строфі виникає ритмічне пульсування шістнадцятими, яке надає музичному руху життєвості й світлої емоційності. Ф. Шуберт використовує цей прийом як образ річкового струмка, що перегукується з рядками «Rausche, flustre meinem Sang Melodien zu».

Вершиною драматичного Lied є балада «Лісовий цар», де композитор досягає симфонічної масштабності у рамках вокального жанру. Кожен персонаж тут має власну темброву характеристику: голос батька – глибокий і стриманий, голос дитини – світлий, сповнений страху, голос Лісового царя – спокусливо-м'який або холодно-загрозливий (Timmers, 2007). При цьому, завдання виконавця – не лише технічно володіти голосом, а й вміти створювати багатопланову психологічну драму, передаючи емоційний розвиток через контраст тембрів.

Й. Брамс у своїх піснях розвиває інший тип емоційності: стриманий, внутрішній, філософськи заглиблений. Його музика не прагне зовнішнього ефекту, а апелює до слухача, формуючи камерний діалог між голосом і фортепіано. Як зазначає Дж. Парсон, у творах Брамса («Die Mainacht», «Von ewiger Liebe») відбувається «інтимна розмова між текстом і супроводом» (Parsons, 2010).

Інший полюс жанру представляє Г. Вольф, який надає Lied рис мініатюрної музичної драми. У його піснях («Verborgenheit», «Kennst du das Land») музика і слово зливаються настільки тісно, що вокальна лінія майже наближається до мовної інтонації. Як підкреслює Е. Верба, пісні Г. Вольфа є вершиною німецького Lied, де «поезія і музика перетворюються на єдиний художній організм» (Werba, 1970). Вольф вимагає від виконавця надзвичайної уваги до підтексту, тонких тембрових переходів і нюансування.

Не можна оминати увагою і Р. Шумана, який перетворив Lied на форму емоційної сповіді. У циклах «Любов і життя жінки» та «Любов поета» він поєднав щирість особистісного переживання з витонченою структурною

побудовою. У цих творах особливу роль відіграє фортепіано: воно продовжує емоційну лінію голосу, віддзеркалює підтекст і створює психологічні паузи.

Таким чином, романтичний Lied постає як синтез поетичного й музичного начал, який вимагає від виконавця глибокої емоційної залученості, досконалого володіння дикцією, інтонацією, фразуванням і тонкою динамічною грою. Слово і музика в ньому утворюють єдину художню структуру, у якій вокаліст і піаніст є співтворцями, а твори композиторів (Ф. Шуберта, Р. Шумана, Й. Брамса та Г. Вольфа), що вважаються взірцями цього жанру, демонструють багатство стилістичних моделей – від ліричної споглядальності до психологічної драматургії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ніколаєва, Л. (2006). Камерна вокально-інструментальна музика в аспекті проблем термінології. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Проблеми української термінології, (559), 255–259.
2. Parsons, J. (Ed.). (2010). *The Cambridge companion to Brahms*. Cambridge University Press.
3. Timmers, R. (2007). Vocal Expression in Recorded Performances of Schubert Songs. *Musicae Scientiae*, 11(2), 237–268.
4. Werba, E. (1970). *Hugo Wolf: The man and his work* (M. F. Robinson, Trans.). London: Dobson Books.

Ін ШУЖУ,

здобувачка другого (магістерського)
рівня вищої освіти, ДЗ
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»

Наталія БІЛОВА,

кандидат педагогічних наук, професор,
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»

МЕЛОДИКО-ІНТОНАЦІЙНИЙ ЧИННИК ЯК ЗАСІБ ОСЯГНЕННЯ АВТОРСЬКОГО ЗАДУМУ У ПІАНІСТИЧНІЙ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ

Анотація. У статті розглянуто феномен фортепіанного інтонування як комплексного процесу, що поєднує акустичні, технічні, психофізіологічні та естетичні аспекти виконавської діяльності піаніста. Автор аналізує основні етапи формування звуку, динамічні й педальні засоби виразності, артикуляційні прийоми та їх зв'язок зі стилістичними особливостями музики

питання популярності твору.....	59
Бянь Наньнань	
Діагностичний інструментарій експериментальної перевірки якості формування здатності майбутніх магістрів музичного мистецтва до вокально- виконавської саморегуляції.....	62
Анісіфорова А.	
Моральні цінності як об'єкт художнього осмислення у хореографічному мистецтві.....	64
Жосан О.	
Еволюція виконавських традицій ролі Одарки з опери С. Гулака- Артемовського «Запорожець за Дунаєм» у XX–XXI століттях.....	67
Цзоу Ін, Кьон Н.	
Сучасне вокальне мистецтво в контексті комунікативних стратегій.....	70
Осадча Т., Шульга А.	
Креативна взаємодія як складова професійної підготовки майбутнього хормейстера.....	74
Chen Chunyang, Lynenko A.	
Interpretative culture as the basis of professional formation of future piano teachers.....	77
Ciao Zhi	
Nonverbal mechanisms of communication between the conductor and the choir in the process of musical interpretation.....	79
Люй Цзямін, Вороновська О.	
Typology of the image of Carmen from G. Bizet's opera.....	81
Гурченко К.	
Українська сакральна музика в історії культури та виконавському вимірі.....	83
Чень Сяоюй, Кьон Н.	
Специфіка опанування вокального репертуару німецьких композиторів- романтиків.....	85
Левицька І., Лю Ян	
Інтерпретаційні аспекти романтичного lied: взаємодія техніки й виразності.....	89
Ін Шужу, Білова Н.	
Мелодико-інтонаційний чинник як засіб досягнення авторського задуму у піаністичній інтерпретації.....	91
Ван Ченчен, Кьон Н.	
Сутність поняття «виконавська синергія» та її прояв у вокально- сценічній діяльності.....	94
Гоу Юйхань, Толстова Н.	
Сутність поняття «солоспів» та його жанрово-стильові особливості в українській вокальній культурі.....	98